Myrten

Myrtus communis

I korthet

- *Myrtus communis* – myrtenväxter (Myrtaceae).
- Hemma i Medelhavsområdet och österut till Västasien.
- Vintergrön buske med små, blanka blad som doftar kryddigt när de krossas.
- Vita, doftande blommor med många ståndare på sommaren; sedan blåsvarta bär.
- På sommaren ute i sol, på vintern ljust, svalt och frostfritt.
- Kalkkänslig: vattnas med regnvatten eller annat kalkfattigt vatten.
- Fröna blötläggs och ligger kallt i ca 4 veckor; gror efter 3–6 veckor.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av myrten har du grunden till en vintergrön bonsai med små, aromatiska blad som du själv formar från den första groddplantan. Efter förbehandlingen brukar de första groddplantorna visa sig efter 3–6 veckor. Myrten växer lugnt, och den täta förgreningen byggs upp under några år; de vita, doftande blommorna kommer när plantan har blivit äldre.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Myrten (*Myrtus communis*) är en vintergrön buske i familjen myrtenväxter. Den har varit känd i Medelhavsområdet sedan antiken och växer vild från Sydeuropa och Nordafrika österut till Västasien, ofta i snår på torra, soliga sluttningar. I naturen blir den oftast 1–3 meter hög, sällan upp till 5 meter. Bladen är små, blanka och läderartade och doftar kryddigt när de krossas. På sommaren kommer vita, doftande blommor med en krans av många långa ståndare, och senare små, blåsvarta bär. Myrten är omgiven av myter: Under antiken var den helgad åt kärleksgudinnan Afrodite, och den används fortfarande i brudbuketter och brudkronor – därav namnet brudmyrten. De små bladen och den täta förgreningen gör den lämplig för bonsai.

Förökning

Fröna kan sås inomhus året runt. De har ett hårt skal och en vila, så de gror jämnare efter en förbehandling: Lägg dem i ljummet vatten i cirka 24 timmar, blanda dem sedan med lite fuktig såjord eller kokossåmull i en sluten påse och lägg den i kylskåpet i cirka 4 veckor. Strö sedan ut fröna på fuktig såjord eller kokossåmull och täck dem tunt. Vid cirka 20 °C gror de normalt efter 3–6 veckor. Håll odlingsmediet jämnt fuktigt – helst med kalkfattigt vatten. När groddplantorna har fått sina första riktiga blad skolas de om till egna krukor med pikeringsjord.

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

Placering och ljus

Myrten vill ha det ljust och framför allt luftigt. Från slutet av maj, när det inte längre finns risk för nattfrost, till oktober står den bäst ute på en solig plats. Inomhus får den aldrig stå ovanför ett element.

Vattning och näringsämnen

Myrten är kalkkänslig: Vattna med regnvatten eller annat kalkfattigt vatten. Hårt vatten – från vattenverket eller egen brunn – ger med tiden gula blad, eftersom kalken gör det svårt för växten att ta upp järn. Håll odlingsmediet jämnt fuktigt och låt aldrig rotklumpen torka ut helt – då tappar myrten lätt bladen. Undvik dock stående vatten. Spreja bladen då och då med rent regnvatten i rumstemperatur. Från april till september ges flytande bonsainäring varannan till var tredje vecka.

Odlingsmedium

Myrten är kalkkänslig och trivs bäst i ett kalkfattigt, luftigt och väldränerat odlingsmedium, till exempel en blandning med kanuma. Till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand. Unga plantor planteras om vartannat år på våren.

Beskärning

Myrten tål beskärning bra och förgrenar sig tätt. Bladen sitter parvis: Skär tillbaka de nya skotten till 1–2 bladpar om och om igen – helst strax innan skottet blir vedartat vid basen. Vill du ha blommor ska du sluta beskära från slutet av april och vänta tills blomningen är över.

Övervintring

Äldre myrtnar som står i marken i Medelhavsområdet tål några minusgrader, men i en skål måste myrten övervintra frostfritt. Ta in den innan det fryser och ställ den ljust och svalt vid cirka 5–10 °C – t.ex. i ett ouppvärmt, ljust rum eller ett kallt uterum. I ett varmt vardagsrum blir skotten svaga, och skadedjur kommer lätt. Vattna sparsamt med kalkfattigt vatten, men låt aldrig rotklumpen torka ut helt, och ge ingen näring. Från slutet av maj kan myrten stå ute igen.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt såmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, behöver det ett kalkfattigt odlingsmedium, till exempel med kanuma. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.